

etiam leonum fames expavit? Ergo-ne tu vituperas carnem, quæ fortitudinem sanctarum animarum adjuvans, innumeros Martyres fecit¹? Vituperas perditos, vituperas luxuriosos, quorum animæ desideriis primo corruptæ, in vitiis vel libidinibus² corpora corrumpenda traxerunt. Vituperas et Angelos qui filias hominum adamantes, coelestium corporum majestatem terrena proluvie polluerunt³. Sive igitur laudes in Martyribus carnem, sive in luxuriosis accuses, utrumque necesse est animabus ascribi. Quidquid enim anima voluit, servitus carnis implevit. Resurget igitur, caro, sive sancta, sive rea, causas vitæ præteritæ cum anima redditura. Non aliter quam si ancilla cum domina in causa castitatis audiatur; et si lenocinium famula præbuit, rea tamen est domina quæ voluit aut consensit.

V. Resurget igitur caro, sive sancta, sive rea; mortalesque iterum miseri vivere cogentur inviti. O necessitas rerum! dum purgare carnem contendimus, animas cœpimus accusare. Accusamus profecto munera Dei, quæ ut scintillæ de flamma salientes, non vivere in fomite, sed in stipulis extingui meruerunt; accusamus ecclesia terrenis oppressa. Dei tamen expectamus iudicium, qui et carnis officia et merita ponderat animarum. Nec anima igitur sine carne, nec caro sine anima innocentiam patitur aut reatum. Igitur quia vita communis, quæstione communi discurritur. Homo interior exteriori, id est, caro animæ revocatur; cum anima namque purgabitur, aut anima cum carne punietur.

¹ Codex male quæ fortitudines Sanctorum animas adjuvans, in numeros martyrum fecit? — ² Id. perperam libidinibus. — ³ Vide de Civit. Dei, lib. xv, cap. 23.

SERMO XXVIII.

De Pascha VIII.

Cum extrahatur hic Sermo ex Cod. XII, fol. 166, cum ista nota Unde supra, et supra habeatur: Sermo sancti Augustini, nullus relinquitur ambigendi locus. Collocandus est post præcedentem; numerus erit de Pascha XIII.

SYNOPSIS.

I. Objectiones impiorum contra immolationem Filii Dei. II. Christus a Christianis non occisus, sed ab eis post occisionem adoratus. III. Dei bonitas in Incarnationis mysterio. IV. Christus resurgens hostes deludit.

I. Dicit nobis sanctus apostolus Paulus: « Pascha nostrum immolatus est Christus (a). » Quæritur cui, vel quare sit immolatus? Reclamant enim fanatici blasphemantes his verbis: Certe sancta, certe pia, certe misericordia plena sunt sacra crudelia Christianorum. Certe nos sumus sacrilegi qui numinum simulacris aves et pecudes cœdimus. Ecce magis Christianos esse sacrilegos constat, quorum parricidalibus sacris Patris Filius immolatur. Cum dixerō: Pius Deus, quem colimus, dicent e contra: Cur ergo Deus, qui Abraham occidere filium vetuit, suum permisit occidi? Cum dixerō: Pro populis universis Christus occisus est; dicent contra: Certe pius est Deus quem colitis, qui sanguine Filii placatus est, ne peteret³ sanguinem

(a) 1 Cor. v, 7.

¹ Vide Homil. VIII Origenis, tom. II, fol. 83. — ² Cod. male quæ. — ³ Id. peterent.

populorum. Dicuntque postremo: Ergo vester impius Deus est, qui cum nos diis immolare hominem vetet, Filium voluit aut permisit occidi.

II. O quam rebus angustis nostra religio coarctatur! O quam tenui semita (ad) molem inaximam fidei ducimur¹, cum amplam viam repleverit confusio perditorum! O quam perardua et prærupta! Laboriosam vix trahimus veritatem; verisimilibus argumentis pene convincimur, nisi piū esse, quem² colimus, doceamus. Paulus ergo apostolus dicit: « Pascha nostrum immolatus est » Christus (a). » Dicimus quare sit immolatus, dicimus et a quibus, ut Paschæ sanctum innocensque mysterium parricidii calumnia liberetur. Non nos Christiani occidimus, sed occisum colimus Christum. Cur occisum colimus quæritur: quia et (ante) Filium Dei colimus, prius quam esset occisus. Cur occisus sit quæritis: dicant Judæi sacrilege religiosi, qui cum agnum pro Pascha Deo mactare præcepti sunt, Christum immolantes, pro agno Patri Filium mactaverunt. Hoc incusat et Paulus apostolus dicens de facinore Judæorum: « Pascha nostrum immolatus est Christus; » hoc est a gente, cui³ Joannes Baptista sic ostentaverat Christum: « Ecce agnus Dei, ecce qui tollit » peccata mundi (b). » Cur sibi Christus non affuit quæritis; quia sanguis ejus mundi pretio debebatur. Quid enim commiserat mundus, quod sanguine liberaretur? Legis incurrerat maledictum, et ne Deus esset inconstans, dedit Filii⁴ corpus, cujus sanguis in pœna sine fine morientis, et crimine funderetur⁵. Hoc magis piū iudicium Dei, et

(a) I Cor. v, 7. — (b) Joan. i, 29.

¹ Codex tenuis... ducimus; deest vox ad quam sensus exposcit. — ² Cod. male quod. — ³ Codex, amanuensis evidenti errore, habet: Edenti de quo. — ⁴ Codex male: Filium. — ⁵ Est: Funderetur ad satisfaciendum hominis sine fine morientis debito, et nihilominus ejusdem crimine funderetur, ut homo fuerit et deicida, et redemptus.

salvo pietatis affectu, sententiam suam convertit in Filium; qui eum pro populis voluit ut morte momentaria fungeretur.

III. O magnum mysterium pietatis! Mundus peccat, et Christus occiditur, ut Deus justus et pius nec sententiam suam legis infringeret (nec mundus, nec Filius¹), nec innocentiam extingueret, sed reatum. Ipse Dominus Christus hæc cecinit, prius quam pro mundi proluvie patibulo figeretur: « Ita Deus dilexit mundum, ut Filium » suum unicum daret pro eo: ut omnis qui credit in il- » luin non pereat, sed habeat vitam æternam (a). » Declamat hinc apostolus Paulus, et dicit: « Christus nos re- » demit de maledicto legis, factus pro nobis maledictus, » quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendit in » ligno (b). » Et iterum: « Si Deus pro nobis, quis contra » nos (c)? Si Deus Filio suo² non pepercit, sed pro nobis » omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo » omnia nobis condonavit (d). » Cur Deus Filio non pepercit, quæritis; quia Deus in Filio revicturo non timuit orbitatem. Majestas enim perpetua nec occiditur, nec finitur. Sed quia Filius Dei neque senescere, neque mori naturaliter possit³, occisus est, ut mortali corpore solveretur; ludificata crudelitas facinus perdidit; nam revixit occisus.

IV. Videte nunc Filium Dei ab inferis resurgentem; gerit vulnera triduana, quibus possit agnoscī; nam si velit, mortis aboleret notitiam; qui resurgere potuit, potuit et curari. Salutatur Apostolos, salutatur, convalescit, gaudet se populum redemisse, quos venerat redempturus⁴. Redempti igitur, Fratres, nobiscum petite bona, quæ cupitis; cuncta nobis prospera tribuet suo sanguine liberatis.

(a) Joan. iii, 16. — (b) Gal. iii, 13. — (c) Rom. viii, 31. — (d) Ibid. 32.

¹ Hæc videntur abundare. — ² Codex male Filium suum. — ³ Ita Codex, qui melius habuisset potest. — ⁴ Vide Serm. LXXXVIII, n. 2, et cxxlii, n. 1.

SERMO XXIX.

De Pascha IX.

Hic Sermo conflatur ex plurimis sententiis quæ reperiuntur tum in Tract. x in Joan., tum in Libro de diversis Quæstionibus, n. 56, et ex Lib. de Trinitate IV, cap. v, n. 9. Sed differt in pluribus; unde cum legatur in codice authentico, nempe Cod. XII, fol. 167, non prætermittendus videtur, et quidem eo rationabilius exemplatur quod, cum eadem sententiæ repræsententur duobus in locis a sancto Doctore, nihil obstat quin in tribus locis eas repræsentaverit. Nemo enim nescit oratorem in loquendo sæpius redire ad ea quæ sæpius in conscribendo retractavit. Ponatur post præcedentem cum numero de Pascha XIV.

SYNOPSIS.

I. Templum corpus Christi. II. Templum suscitatum a Patre sicut a Filio. III. Numerus quadraginta-sex annorum quatuor partes terræ indicat. IV. Numerus iste mysticus in Adam reperitur. V. Reperitur etiam in secundi Adam nativitate. VI. Conclusio.

I. In sancto Evangelio secundum Joannem scriptum legimus¹, et omnes novimus, quod in mirabilibus multis, quæ a Domino nostro Jesu Christo fiebant, invidentes Judæi dixerunt ad eum: « Quod signum ostendis nobis, » quia hæc facis (a)? » Respondit eis Dominus dicens: « Solvite templum hoc, et in tribus diebus suscitabo

(a) Joan. II, 18.

¹ Vide Tract. x in Joan. et Lib. de diversis Quæstionibus, n. 56.

» illud. Et illi dixerunt: » Quadraginta et sex annis » ædificatum est templum, et tu in tribus diebus susci- » tabis illud (a)? » Advertat charitas vestra, Fratres; Judæi carnales erant, carnaliter sapiebant. Ille loquebatur spiritualiter, illi carnaliter viventes, sapiebant carnaliter. Quis autem possit intelligere de quo templo dicebat? Numquid illi possent, qui in corde suo adversus eum iniqua consilia cogitabant? Sed non multum quærimus de hoc, quia Evangelista nobis aperuit de quo templo diceret? Nam cum eis Dominus dixisset: « Solvite templum hoc, et in tribus » diebus suscitabo illud; et illi responderunt: Quadraginta » et sex annis ædificatum est templum, et in tribus diebus » suscitabis illud (b)? » Secutus Evangelista exponit dicens: « Ille autem dicebat de templo corporis sui (c). » Ecce enim, jam quid Dominus dixerat manifestum est. Occisum Dominum a Judæis, post triduum resuscitatum, hoc omnibus nobis notum est. Et si Judæi ignorare se dicunt, quoniam foris sunt, nobis tamen apertum est, quia novimus in quem credimus. Ipsius enim templi destructionem, et reædificationem anniversaria solemnitate celebramus, quam nunc agimus. Sed forte hoc exigitur a nobis utrum habeat aliquod sacramentum, in quo ait: « Quadraginta et » sex annis ædificatum est templum. » Sunt quidem multa, quæ hinc dici possunt, sed quod breviter dici potest, et facile intelligi, hoc interim dicimus.

II. Novimus omnes, charissimi Fratres, Adam unum, et primum hominum fuisse, et ipsum esse in totum genus humanum, qui cum præceptum Dei transgrederetur, fractus est, et sparsus colligitur in nobis, et quasi conflatur in unum societate atque concordia spirituali, sed gemit pro nobis in quibus colligitur, quia per Christum Christianis innovatur. De ipso itaque Adam Christus venit, sed

(a) Joan. II, 19. — (b) Ibid. 20. — (c) Ibid. II, 21.

peccatum de Adam Christus non habuit. Venit Christus sine peccato, ut peccatum Adæ solveret in corpore suo, et ut redintegraret eum Christus ad imaginem et similitudinem suam, sicut eum ante formaverat. Ergo caro Christi de Adam, templum quod destruxerunt Judæi, et Dominus in triduo suscitavit illud. Resuscitavit enim Christus carnem suam, ut fortis, ut potens, ut Deus, ut Patri æqualis. Quomodo ergo dicit Apostolus: « Qui eum suscitavit » a mortuis (a). » De quo dicit? de Patre. Sic enim dicit Apostolus de Christo: « Factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod, et Deus ex-citavit eum a mortuis, et dedit ei nomen, quod est super omne nomen (b). » Ergo resuscitabo eum; resuscitabit quis? Pater, cui dicit ipse Christus in Psalmo: « Resuscita me, et reddam illis (c). » Ergo Pater eum resuscitavit, non ipse se. Non infirmetur in hoc intellectus fidelium, Fratres. Quid autem facit Pater sine Verbo, vel quid facit sine Unico suo? « Omnia per ipsum facta sunt, » et sine ipso factum est nihil (d). » Audi quia et ipse Deus erat, de quo dicit Apostolus: « Deus suscitavit eum a mortuis. » Audi quia, et ipse se ipsum resuscitavit. Audi. Dicat ipse Judæus, dicat quod superius dictum est: « Solvite templum istud, et in tribus diebus » Pater resuscitat illud. Sed quomodo eum suscitavit Pater, et Filius suscitavit, sic cum Filius suscitavit, et Pater suscitavit. Quia sic dixit ipse Filius: « Ego et Pater unum sumus (e); » et iterum: « Quæcumque enim facit Pater, hæc eadem et Filius facit similiter (f). »

III. Quid sibi vult numerus ille XL et VI annorum, de quo Judæi dixerunt, « Quadraginta et sex annis ædificatum est templum. » Iterum ipse Adam quia per totum

(a) Rom. iv, 24; I Cor. vi, 14 et seqq. — (b) Philip. ii, 8, 9. — (c) Psal. xl, 11. — (d) Joan. i, 3. — (e) Id. x, 30. — (f) Id. v, 19.

orbem terrarum est, cum jam diceremus, audistis; et ut plenius, et planius agnoscatis, audite. In quatuor litteris græcis quatuor verborum græcorum, Adam esse in toto mundo cognoscite; cum enim ista verba quatuor, quæ dicturus sum, scripseris, id est, nomina quatuor cardinum mundi, Orientis, Occidentis, Aquilonis et Meridiani, in quibus positus est totus orbis; de quibus dicit Dominus: « A quatuor ventis cœli colligam electos meos (a); » et de quibus David ante cecinerat dicens: « Dicant qui redempti sunt » a Domino, quos redemit de manu inimici, ab Oriente et Occasu, et Aquilone et Austro (b). » Si (quis) ergo ista faciat quatuor nomina in linguam græcam, dicit: Anathole, quod est Oriens; Dytis, quod est Occidens; Arctos, quod est Aquilo; Mesembria, quod est Meridies. Audi ergo quomodo faciant Adam: Anathole A; Dytis D; Arctos A; Mesembria M. Capita ego istorum verborum attende; Adam invenies; et quoniam de carne ipsius Adam Christus carnem suscepit, quam in cruce confixit, hoc est templum de quo dixit: « In triduo suscitabo illud; et Judæi dixerunt: » XL et VI annis ædificatum est templum, et in triduo » suscitabis illud? Ille autem dicebat de templo corporis » sui. »

IV. Jam ergo inveniamus, et numerum istum XL et VI annorum, quomodo ipsi Adam faciant. Iste enim numerus in magno sacramento est positus, quia non tantum ipsius primi hominis nomen, quod est Adam, significat, verum etiam secundi hominis Christi, quomodo sit conceptus in utero Virginis, usque ad tempora partus manifestat. Ergo primi hominis nomen Adam; in hoc numerum quæramus. Græci secundum suam doctrinam ad litteras numerum computant, et ponunt dicentes: Alpha A, quod est unum; cum autem in numeris scribunt Beta B, hoc dicunt duo;

(a) Matth. xxiv, 31. — (b) Psal. cvii, 2, 3.

ubi scribunt r vocatur in numeris ipsorum tria; et cum scribunt Δ, in numeris dicunt quatuor. Et sic per omnes litteras numeros habent. Ubi vero dicunt M quadraginta significat; dicunt M tessaraconta. Jam videte has litteras quem numerum habeant, et ibi inuenietis Adam. Habet enim Adam A (alpha) quod est unum; ecce unum; habet et Δ (delta), quod sunt quatuor; super unum quatuor faciunt quinque; habet iterum A (alpha) quod est unum, ecce sex. Habet et M (mu) quod est quadraginta; ecce Adam in numero, quadraginta et VI annorum, in quo ædificatum est templum.

V. Et quoniam Dominus noster Jesus Christus de Adam corpus accepit, non de Adam peccatum traxit, templum corporis inde sumpsit, non iniquitatem quæ in illo fuit. Ipsa autem caro¹, quam traxit de Adam, Maria fuit, et Domini caro de Maria processit. Ipsam carnem Judæi crucifixerunt, et eam Dominus post triduum suscitavit. Hoc ergo est, quod illi « Solverunt templum (quod) XL et VI » annis ædificatum est, et ille in triduo suscitavit illud. » Nam et corporalis ipse confectus, qui in materno utero plasmatur, ita se habere medicinalis auctoritas docet, in XL et VI diebus impletis, formatum esse corpus in utero matris, id est VII, VIII et XII, et XVIII. Ita ut septem diebus quasi lactis habeat similitudinem; sequentibus novem diebus convertatur in sanguinem; deinde duodecim diebus solidetur; reliquis vero decem, et octo formetur omne corpus per diversa lineamenta membrorum; et hinc jam reliquo tempore usque ad tempora partus magnitudine corpus² augetur. Hi vero quadraginta dies qui significati sunt, dum fuerint multiplicati per senarium numerum

¹ Codex male: *Ipsam autem carnem.* — ² Id. *magnitudinem*; manifesti deest in. Editus de diversis Questionibus, Quæst. LVI, habet *magnitudine sine verbo corpus.*

propter sex ætates hominum, id est, infantiam, pueritiam, adolescentiam, juventutem, ætatem mediam, et senectutem decrepitam¹; (sexies ergo quadragies sexies fiunt omnes dies ducenti septuaginta et sex; hoc est novem menses et dies sex, qui computantur sic ex die octavo Kalendas aprilium, qua die conceptus est Dominus, in qua et passus est, usque ad octavum Kalendarum januarum, in quo die natus est,) memorata summa dierum ducentorum septuaginta sex completur. Non ergo incongrue XL et VI annis dicitur fabricatum esse templum, quod ejus corpus significabat, ut quot anni fuerunt in ædificatione templi, tot dies fuerint in plasmatione corporis Domini nostri Jesu Christi.

VI. Ecce unde dictum est: « Solvite templum hoc, et » in triduo suscitabo illud. Et illi dixerunt XL et VI » annis ædificatum est templum, et tu in triduo suscitabis illud? Ille autem dicebat de templo corporis sui. » Benedicimus Dominum Deum nostrum, qui sacramenta abscondita revelare dignatur servis suis. Sit ergo gaudium nostrum semper in humilitate cordis, ut mercedem ab ipso accipere mereamur regni coelestis.

¹ Codex male: *Juventus, ætas media, et senectus decrepita.*

SERMO XXX.

De Pascha X.

Legitur in Cod. Cass. XII, fol. 175, sine nomine quidem, sed in hoc manuscripto quod totum fere S. Augustinum repræsentat; unde sancto Doctori minime videtur abnegandus. Ponatur post præcedentem cum numero de Pascha XV.

SYNOPSIS.

I. Paschæ significatio. II. Christus pro peccato mortuus ad satisfaciendum suæ justitiæ. III. Pascha, transitus Christi ad cælum a nobis imitandus; dandi filii ei qui Filium dedit.

I. PASCHA, Fratres dilecti, quidam græcum putant esse sermonem, id est, a passione¹; non ita est. Pascha, sive Phase, quod neque alio nomine hoc ipsum Pascha Scriptura commemorat, uterque hic brevis sermo in latino transitus sonat. Idcirco autem transitus, quod hac nocte præterita, Dominus per Ægyptum transierit, quando Ægyptiorum primogenita universa percussit²; commemorante eodem Domino, atque dicente: « Et transibo » per terram Ægypti, percutiamque omnem primogenitum in terra Ægypti (a). » Nos tamen illud interius Pascha, hoc est, illum magis transitum colimus, quod Do-

(a) Gen. XII, 12.

¹ Vide Enarrat. sive Serm. 1 in Psal. LXXVIII, n. 2. Serm. sive Enarrat. in Psal. CXX, n. 6. — ² Vide Tract. LV in Joan. n. 1.

minus et Salvator noster nocte hæc post passionem de morte ad vitam, de infernis ad superna transit, dum resurgit¹. Et verè transitus hic magnus atque mirandus est, quia² Salvator noster mortem, quam voluntate susceperat Divinitate calcavit; quod quidem ante prædixerat, dicens: « Potestatem habeo ponendi animam meam, et » potestatem habeo iterum sumendi eam (a). » Ita enim placuit imperspicabili providentiæ et misericordiæ Dei, ut per mortem indebitam corporis Christi nos a morte peccatis debita solveremus.

II. Solent esse quidam infidelium qui proponunt: Quid necesse fuit, ut Dominus pro homine pateretur? quasi liberare hominem præcepto pro sua potestate non potuit. Non parva quæstio, Fratres charissimi, apud hæc orantes; sed attendite, obsecro, dum paucis, Domino donante, ista dissolvimus. In principio peccaverat homo Dei præcepta transgressus; traditus fuerat post peccatum morti lege peccati, nec injuste; sciens utique adversario consenserat, voluntarie jussis³ inimici manus dederat. Hinc hominem diabolus, jure velut captivum tenebat, ex quo prævaricatus fuerat; per damnationem mortis eum non immerito possidebat. « Regnabat enim, sicut scriptum » est, mors ab Adam (b). » Deus autem noster, qui sicut potens, ita et in omnibus verax est, qui nec contra diabolum quidem sine justitia judicandum putavit, cum hominem ab eo vellet auferre, non virtute cum eo agere voluit, sed veritate, nec inique ab eo hunc quem reposcebat rapere, et quasi per vim extorquere. Obtinuerat enim hominem, et possidebat; dandum erat pretium pro captivo. Cætero indigna res, Fratres, si quem diabolus juste

(a) Joan. XII, 18. — (b) Rom. V, 14.

¹ Vide Epist. LV, ad Januarium n. 12. — ² Codex male quam. — ³ Id. jus se.

occupaverat, hic a Deo auferri videretur injuste. Numquid non potuit jubendo hominem liberare? Sed illum ita liberasse potentiae ejus erat, justitiae non erat. Ille vero iudex justus non considerat quid per imperium possit efficere, sed quid pro aequitate debeat judicare. Liberandus homo a diabolo erat, sed salva justitia liberandus. Factum est ergo ut justitiae Dei fuit congruum; salvavit hominem non jubendo, sed redimendo. Assumpserat enim tam ineffabili aequitatis, quam pietatis mysterio, verum hominem et veram carnem Dominus Deus noster¹, ut recte homo hominem redimeret, dum caro pro carne pateretur. Et idcirco venerat in similitudine carnis peccati, ut per crucem solvendo, quod peccaverat, jure peccatum carnis aboleret. Actor² saeculi istius, qui plus petierit, quam debetur, omnem repetitionis causam perdere dicitur; nam, ut verbis ipsius loquar, dicitur plus petendi periculum incurrisse. Non immerito secundum hoc aliquid et de diabolo dici potest. Homo eidem debebatur; Deum petiit, causa cecidit; dum plus petit, periculum diabolus incurrit. Juste itaque, Fratres, reum amisit³, qui invaserat innocentem; juste quem quaesivit innoxium, perdidit crimosum. Amisit ergo quod jure retinebat, dum appetit, quod non licebat: rediit nequitia in auctorem suum. Saeviendo in eum quem obtinere non poterat, quod tenebat perdidit, nec quod quaerebat invenit; invaserat servum, manus quoque intendebat in Dominum: recte dum utrumque quaerit, in utroque nihil profecit. Evasit enim servus, dum redimitur; vicit Dominus, dum resurgit.

III. Transitus est quod hodie celebramus, quia hodie Christus Jesus cum mortem profugaret, vivus apparuit; et nitamur et nos cum eo resurgente consurgere. Ideo enim

¹ Codex male non, puto pro noster. — ² Cod. aptius. — ³ Cod. male admisit.

descendit ad nos, ut nos cum eo ascenderemus. Ille assumptum hominem potentia sua evexit ad caelum, ut nos a saeculi actibus fide ac spe ad superna rapiamur. Idcirco ille inferna penetravit, ut redimeremur; idcirco ad superna transiit, ut sequeremur. Scriptum est: « Caput » viri Christus est (a). » Deus ergo ille caput nostrum est; nos corpus ejus sumus; non divellamur a nostro patre; qua nos secum trahit, qua in caelum jam processimus capite, sequamur et corpore. Quapropter gloriatur homo, cum interdum filios vel filias Deo offerimus, cum pro nobis Filium suum Dominus noster Deus obtulerit? Nos aliquoties vix dare illi contenti sumus e multis unum, ille pro nobis dedit Unicum: nos Deo filios commendare cunctamur, et ille pro nobis Unigenito non pepercit. « Quid » dignum retribuemus Domino pro omnibus quae retribuit nobis (b)? Quid¹ dignum retribuemus, » etiamsi filios offeramus? Ille pro nobis Filium obtulit, ut moretur; nos vero Deo offerimus ut vivant. Salvator noster, Dei Patris imperio, Dei Patris paruit voluntati.

SERMO XXXI.

De Pascha XI.

Eruitur ex Cod. Cass. XII, fol. 165, cum sancti Doctoris nomine. Nihil in contextu occurrit, quod ab hoc titulo possit nos deterrere. Ponatur post Sermone[m] praecedentem cum numero de Pascha XVI.

(a) I Cor. II, 3. — (b) Psal. cxv, 12.

¹ Vide Enarrat. in Psal. cxxxix, n. 2; et Serm. cxxxvii, n. 2.